

5521 SAYILI İŞ MAHKEMELERİ KANUNU

04.02.1950

MADDE 1 - İş [Kanunu](#)'na göre işçi sayılan kimselerle (o Kanunun değiştirilen ikinci maddesinin C, D ve E fıkralarında istisna edilen işlerde çalışanlar hariç) işveren veya işveren vekilleri arasında iş aktinden veya İş [Kanunu](#)'na dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözülmesi ile görevli olarak lüzum görülen yerlerde iş mahkemeleri kurulur.

Bu mahkemeler :

A) 5018 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin (E) fıkrasına göre sendikaların açacakları ve bu sıfatla aleyhlerine açılacak hukuk dâvalarına;

B) İşçi Sigortaları Kurumu ile sigortalılar veya yerine kaim olan hak sahipleri arasındaki uyuşmazlıklardan doğan itiraz ve dâvalara da bakarlar.

İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerdeki bu dâvalara, o yerde görevlendirilecek mahkeme tarafından, temsilci üyeler alınmaksızın, bu kanundaki esas ve usullere göre bakılır. Fiilî ve hukuki imkânsızlıklar dolayısıyla iş mahkemesinin toplu olarak görevini yapamadığı hallerde de yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

MADDE 5 - İş mahkemelerinde açılacak her dâva, açıldığı tarihte dâva olunanın Türk Medeni Kanunu gereğince ikametgâhı sayılan yer mahkemesinde bakılabileceği gibi, işçinin işini yaptığı işyeri için yetkili mahkemede de bakılabilir. Bunlara aykırı sözleşme muteber sayılmaz.

MADDE 7 - İş mahkemelerinde **şifahi** yargılama usulü uygulanır. **İlk oturumda mahkeme tarafları sulha teşvik eder.** Uzlaşmadıkları ve taraflar veyavekillerinden birisi gelmediği takdirde yargılamaya devam olunarak esas hakkında hüküm verilir.

İş [Kanunu](#)'nun 79'uncu maddesinde yazılı uzlaşma teşebbüsünün yapılmamış olması dâvanın kabulüne ve görülmesine mâni teşkil etmez.

MADDE 8 - İş mahkemesinin nihai kararları tefhim tarihinden itibaren sekiz gün içinde temyiz olunabilir.

İş mahkemelerinden verilen kararlar, Yargıtayca **iki ay içinde** tetkik olunarak karara bağlanır.

Yargıtayın bu kararlarına karşı karar tashihi istenemez.

MADDE 8 - (Değişik: 5308 - 2.3.2005 / [m.1](#) - Yürürlük [m.3](#)) İş mahkemelerince verilen nihai kararlara karşı istinaf yoluna başvurulabilir. Şu kadar ki, para ile değerlendirilemeyen dava ve işler hakkındaki kararlar hariç, miktar veya değeri bin lirayı geçmeyen davalar hakkındaki nihai kararlar kesindir.

İstinaf yoluna başvurma süresi, karar yüze karşı verilmişse nihai kararın taraflara tefhimi, yokluklarında verilmiş ise tebliği tarihinden itibaren sekiz gündür.

Bölge adliye mahkemesinin para ile değerlendirilemeyen dava ve işler hakkındaki kararları ile miktar veya değeri beşbin lirayı geçen davalar hakkındaki nihai kararlara karşı tebliğ tarihinden başlayarak sekiz gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir.

Kanun yoluna başvuru kararlar, bölge adliye mahkemesi ve Yargıtayca **iki ay içinde** karara bağlanır.

Yargıtayın kararlarına karşı karar düzeltme yoluna başvurulamaz.

MADDE 9 - İş mahkemelerinin çalışma zamanları ihtiyaca göre haftanın münasip günleri ve iş bakımından günün münasip saatleri nazara alınarak Adalet Bakanlığınca tesbit olunur.

MADDE 10 - İş [Kanunu](#)'nun uygulanması ile görevli olan idari merciler, kendilerine yapılan müracaatları 15 gün içinde **idari yoldan neticelendiremedikleri ve iş mahkemelerinin görevi içinde gördükleri takdirde, bu hususa dair olan evrak ve belgeleri yetkili iş mahkemesine tevdi ederler.** Mahkeme, re'sen gün tayin ederek tarafları, davet ve müracaat sahibinin dâvacı olduğunu tesbitten ve zabıtnameye imzasını aldıktan sonra bu kanundaki esasve usullere göre dâvayı görerek kararını verir. İdari merciin bu yoldaki tevdi mahkemenin göreve mütaallik kararını takyit etmez.

MADDE 15 - Bu Kanun'da sarahat bulunmayan hallerde Hukuk Muhakemeleri Usulü [Kanunu](#) hükümleri uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1 - (Ek: 5308 - 2.3.2005 / [m.2](#) - Yürürlük [m.3](#)) Bölge adliye mahkemelerinin, 26.9.2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında [Kanunun](#) geçici 2 nci maddesi uyarınca Resmi Gazetede ilan edilecek göreve başlama tarihinden önce verilen kararlar hakkında yapılan temyiz başvuruları, kesinleşinceye kadar Yargıtay tarafından sonuçlandırılır. Bu kararlar hakkında İş Mahkemeleri Kanununun bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki temyize ilişkin hükümleri uygulanır.

6100 HUKUK YARGILAMA YASASI

MADDE 447- (1) Diğer kanunların **sözlü** yahut **seri** yargılama usulüne atf yaptığı hâllerde, bu Kanunun **basit yargılama usulü** ile ilgili hükümleri uygulanır.

(2) Mevzuatta, yürürlükten kaldırılan 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa yapılan yollamalar, Hukuk Muhakemeleri Kanununun bu hükümlerin karşılığını oluşturan maddelerine yapılmış sayılır.

---

506 SSK.

UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜM YERİ

MADDE134-Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uzlaşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür.

1479 Bağ-Kur

Madde 70-Bu Kanunun uygulanmasından doğan uzlaşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür.

(Değişik 2. fıkra: 4956 - 24.7.2003 / [m.31](#)) Bu Kanuna dayanılarak Kurumca açılacak tazminat ve rücu davaları on yıllık, prim alacakları davaları beş yıllık zamanaşımına tabidir.

(Ek fıkra: 2654 - 14.4.1982) Şu kadar ki, zamanaşımı nedeniyle primi ödenmeyen süreler, sigortalılık süresinden sayılmaz ve bu süreler için herhangi bir sigorta yardımı yapılmaz.

2821 sayılı Sendikalar K.

MADDE 63 - İşçi ve işveren sendikaları ve konfederasyonları hakkında, bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Medeni [Kanun](#) ve Dernekler [Kanununun](#) bu Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Bu Kanunun uygulanmasından doğan bütün uyuşmazlıklar iş davalarına bakmakla görevli mahkemelerde çözümlenir.

2822 TİS. Grev ve Lokavt K.

TESPİT DAVASI :

MADDE 46 - Karar verilen veya uygulanmakta olan bir grev ve lokavtın kanun dışı olup olmadığının tespitini, uyuşmazlığın tarafı olanlardan her biri 15 inci maddeye göre yetkili iş mahkemesinden her zaman talep edebilir. Mahkeme bir ay içinde karar verir.

Verilecek karar, tarafları ve işçi ve işveren sendikasının mensuplarını bağlar ve ceza davaları için de kesin delil teşkil eder.

Hâkim, tespit kararının kesinleşmesine kadar, dava konusu grev veya lokavtın ihtiyati tedbir olarak durdurulmasına karar verebileceği gibi, konulmuş tedbiri her zaman kaldırabilir.

YORUM DAVASI :

MADDE 60 - Uygulanmakta olan bir toplu iş sözleşmesinin yorumundan doğan uyuşmazlıkta sözleşmenin taraflarından her biri 15 inci maddeye göre yetkili iş mahkemesinde yoruma ilişkin bir tespit davası açabilir. Mahkeme en geç iki ay içinde kararını verir. Kararın temyiz edilmesi halinde Yargıtayın ilgili dairesi, bozma sözkonusu olan hallerde işin esasına ilişkin kesin kararını iki ay içinde verir.

Kesinleşen yorum kararına uymayan taraf hakkında 80 inci madde hükmü uygulanır. Kişilerin, yorum kararına uyulmamasından doğan tazminat hakları saklıdır.

EDA DAVASI :

MADDE 61 - Toplu iş sözleşmesine dayanan eda davalarında ifaya mahkûm edilen taraf, temerrüt tarihinden itibaren, bankalarca uygulanan **en yüksek işletme kredisi faizi** üzerinden temerrüt faizi ödemeye de mahkûm edilir. Aynı taahhüdünü yerine getirmeyen veya eksik yerine getiren taraf derhal ifaya mahkum edilir. Tarafların tazminat hakları saklıdır.

4857 İŞ KANUNU

İstisnalar

MADDE 4.- Aşağıda belirtilen işlerde ve iş ilişkilerinde bu Kanun hükümleri uygulanmaz;

- Deniz ve hava taşıma işlerinde,
- 50'den az işçi çalıştırılan (50 dahil) tarım ve orman işlerinin yapıldığı işyerlerinde veya işletmelerinde,
- Aile ekonomisi sınırları içinde kalan tarımla ilgili her çeşit yapı işleri,
- Bir ailenin üyeleri ve 3 üncü dereceye kadar (3 üncü derece dahil) hısımları arasında dışardan başka biri katılmayarak evlerde ve el sanatlarının yapıldığı işlerde,
- Ev hizmetlerinde,
- İş sağlığı ve güvenliği hükümleri saklı kalmak üzere çıraklar hakkında,
- Sporcular hakkında,
- Rehabilitasyon edilenler hakkında,
- 507 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanunu'nun 2 nci maddesinin tarifine uygun üç kişinin çalıştığı işyerlerinde.

Şu kadar ki;

- Kıyılarda veya liman ve iskelelerde gemilerden karaya ve karadan gemilere yapılan yükleme ve boşaltma işleri,
- Havacılığın bütün yer tesislerinde yürütülen işler,
- Tarım sanatları ile tarım aletleri, makine ve parçalarının yapıldığı atölye ve fabrikalarda görülen işler,
- Tarım işletmelerinde yapılan yapı işleri,

e) Halkın faydalanmasına açık veya işyerinin eklentisi durumunda olan park ve bahçe işleri,

f) Deniz İş [Kanunu](#) kapsamına girmeyen ve tarım işlerinden sayılmayan, denizlerde çalışan su ürünleri üreticileri ile ilgili işler,

Bu Kanun hükümlerine tabidir.

Fesih bildirimine itiraz ve usulü

MADDE 20.- İş sözleşmesi feshedilen işçi, fesih bildiriminde sebep gösterilmediği veya gösterilen sebebin geçerli bir sebep olmadığı iddiası ile fesih bildirimının tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde iş mahkemesinde dava açabilir. (...) (*) taraflar anlaşılırsa uyuşmazlık aynı sürede özel hakeme götürülür.

Feshin geçerli bir sebebe dayandığını ispat yükümlülüğü işverene aittir. İşçi, feshin başka bir sebebe dayandığını iddia ettiği takdirde, bu iddiasını ispatla yükümlüdür.

Dava **seri muhakeme usulüne göre** iki ay içinde sonuçlandırılır. Mahkemece verilen kararın temyizi halinde, **Yargıtay bir ay içinde kesin olarak karar verir.**

5510 SAYILI SGK

Uyuşmazlıkların çözüm yeri

MADDE 101- Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür.

---

854 sy. Deniz İş K.

GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME :

MADDE 46 - Bu Kanun kapsamına giren gemi adamlarıyla bunların işveren veya işveren vekilleri arasında bu Kanundan veya hizmet aktinden doğan davalar hakkında, 5521 sayılı [Kanun](#) hükümleri uygulanır.

Hizmet aktinde ayrıca bir hüküm yoksa, dava,geminin bağlama limanında iş davalarına bakmaya yetkili mahkemede görülür.
